

el."
ie-Collecte.

met den Bijbel.
het waarachtig
den zegen des
mogen groeien
us onzen Heer.

ER OJIE
age, Voorzitter.
ningmitster.

ELS

OPSTE.
t gehecht,
ng en aan-
am.

voorrechte
levert het
oeke.

thijnen:
grond der
n instand-
ogeschool

re des gebeds
rgadering der
ondslag, door
edienaar des
9.30.
leid en bij den
iddelburg.

sterdam:
AK

maal,

MANS,
riker,

TMAN,
50 exempl.

rdigen.

tel 1890, na

ERGH.

ontslagene,

IN,

Orgel,

ING,
Amsterdam.

chts kleine

ER, te Am-

201,

N 1875,

ER.

II. Sociale
VI. Onder-
VI. Partij.

R, te Am-

versiteit
or eene
r"

houden ter
dering der
op Gere-

R.

UKKERIJ,
DAM.

De Heraut

VAN DE

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad N°. 124).

thi blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud
van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE, Abonneementen en Advertenties
aan de ADMINISTRATIE van De Heraut, Amsterdam.
Inzendingen die later dan Dinsdag vóór namiddag te 12 ure worden ontvangen
kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Zondag 13 Juli 1890. N°. 655.

Abonnementsprijs: franco aan huis, per drie maanden /1.20. Afzonderlijke
nummers aan het Bureau 10 Cent.
Abonneementen worden aangenomen door alle Boekhandelaars, Postdirecteuren enz.
en aan het Bureau te Amsterdam.
Advertentie: van 1 tot 6 regels 90 Cent; voor elke regel meer 15 Cent.
Aanvragen en vermelding van heidegaven en Verlagen van Vreemdelingen 10 Ct. per regel.

„Van binnen uit het hart des menschen”

Want van binnen uit het
hart der menschen komen voort
kwaad, gedachten, overspelen,
hoerzinnen, doodslagen.
Marcus 7: 21.

Overwinnaar op de zonde kunt ge niet
worden, tenzij de inwonende Heilige Geest
u door zijn ontferming en zijn mogend-
heid ter overwinning leidde.

Ge zoudt die bijzondere hulpe van den
inwonenden Heiligen Geest derven kunnen,
zoo de zonde haar zetel niet binnen in uw
eigen hart had. Maar nu Jezus het zoo
stellig uitsprak, dat van binnen uit den
mensche voortkomen kwade gedachten, allerlei
oneinheid, allerlei boosheid, bedrog, laste-
ring, hovaardij en onverschuld, nu is het
volstrekt ondenkbaar en onmogelijk, dat
door u in den strijd met de zonde ooit
eene enkele volkomene overwinning wordt
behaald, tenzij God de Heilige Geest in
uw eigen weren indringt, van binnen in
uw hart zijn werking doe gelden; en door
die goddelijke werking u de zonde doe te
hoven komen.

Zoo bestaat er tusschen het leerstuk van
den Heiligen Geest en het leerstuk van de
zonde rechtstreeks verband.

Omdat de zonde in uw hart zetelt, daarom
moet ook de Heilige Geest in uw hart
zijn troon opslaan. Lage de zonde buiten
u, ge zoudt ook zonder die indringende
werking van den Heiligen Geest haar te
hoven kunnen komen. Maar nu de onzalige
fontein, waaruit de zonde gedurig op nieuw
opwelt, binnen in uw eigen hart aanwezig
is, moet ook binnen in datzelfde hart de
Heilige Geest zijn werking openbaar maken,
of de zonde laat niet af.

Beeldt dus een kind van God zich in,
dat hij, dank zij zijne bekeering, met de
inwonende zonde niet meer te maken heeft,
dan zal hij wel tot zijn Vader in de hemelen
roepen, en ook wel in zijn Verlosser
roemen, maar het hartelijk zuchten en bidden
om den Heiligen Geest kent zulk een niet.

Onze Catechismus zegt het in de vraag
over het Gebed zoo schoon en zoo waar-
achtig, dat deswege het gebed het voor-
naamste stuk der dankbaarheid is, omdat
God zijnen Heiligen Geest alleen diegenen
geven wil, die hem zonder onderlaten, met
hartelijk zuchten en smeeken daarom aan-
roepen.

En toch wordt er zoo weinig om den
Heiligen Geest gebeden. Gebeden ook in
de saamvergadering der geloovigen.

Veel bidt en smeekt men om hulp in
nood en dood. Ook wordt er telkens ge-
beden om vergeving van zonden. Soms
ook wel om de wederbarende, bekeerende
en vertroostende werking van den Heiligen
Geest. Maar dat juist de gedoopten en toe-
gebrachten dagelijks met hartelijk zuchten
en bidden te roepen hebben om de inwo-
nende werking van den Heiligen Geest,
dat verstaat de Gemeente Gods nog niet.

Wel zijn er die zulk een gebed kennen;
maar het zijn er enkelen, en zelfs bij die
enkelen kwam het tot een hartelijk zuchten
en smeeken om den Heiligen Geest nog
bijna nooit.

En dit nu ligt enkel aan de zoo gebreke-
lijke kennis van onze zonde en onze
ellende.

Men weet en men verstaat niet, hoe diep
het gif der zonde ons in het bloed droeg.

Zoolang men zich maar vrij kan houden
van opzettelijke, in het oog loopende on-
oerlijkheid, ontucht, dronkenschap en wat
dies meer zij, leeft men gerustelijk voort,
alsof de worm der zonde van binnen in
het hart reeds geheel dood was.

En men gist niet, men vermoedt niet,
hoe juist die inwonende zonde ons belet,
om om den Heiligen Geest te bidden, daar
Satan wel weet, hoe op een waarachtig
gebed om den Heiligen Geest die Heilige
Geest altoos komt, en de komst van dien
Heiligen Geest in het hart onze inwonende
zonde met machteloosheid slaat.

Denk daarom niet, dat dit hartelijk zuch-
ten en smeeken om den Heiligen Geest
een kunst is, die ge op staanden voet aan
kunt leeren.

Zoo het er om te doen ware, om een-
voudig een formule uit te spreken, en de
bede te stamelen: „Vader, geet mij den
Heiligen Geest”, zoo zou dit gebed onder
ieders bereik liggen.

Maar zoo staat de zaak niet.

Niet in het prevelen van eenige woorden
schuilt het g heim van deze kracht; het

moet een „hartelijk zuchten en smeeken”
zijn; het moet meenen bij u weren; een
oprecht begeeren; een begeeren van iets
dat voor u als het hoogste geldt; en waar-
van gij ten volle beseft, dat ge in uzelf
volkomen onwaardig zijt, om zulk een in-
woning van den Heiligen Geest in uw zondig
hart te kunnen ontvangen.

En zoo smeeken kunt ge niet, zoolang
ge teitelijk deze begeerte naar den Heiligen
Geest niet in uw ziele hebt opgewekt. Ja,
erger nog, die maningen van den Heiligen
Geest eigenlijk liever verre houdt, omdat,
komt die Heilige Geest, ook met alle be-
dekte en verborgene en lieflijke zonde
in u terstond moet gebroken.

Om tot zulk een gebed om den Heiligen
Geest voor uzelf te geraken, moet ge
dus een oefeningsschool door.

Ge moet aan de hand van Gods Woord
in uw eigen binnenste afdalen, om er de
inwonende zonde in al haar sijheid, in al
haar duivelsch bedoelen, in al haar mis-
leiding, en in al haar doodelijk verderf te
leeren kennen, tot ge er achter komt, wat
uw karakterzonden zijn, en ge deze uwe
duisver vergoelijkte en gestreelde karakter-
zonde gaat haten.

Dan eerst komt de nood, die bidden
leert.

En zult ge dan in dien nood van herte
niet maar om redding, maar bepaaldelijk
om den Heiligen Geest leeren bidden, dan
is u noodig, dat ge uw gedachte gedurig
tot dien Heiligen Geest verheft; u met dien
Heiligen Geest bezig houdt; dien Heiligen
Geest als uw God liefkijgt; en in leert
zien hoe er alleen bij een inwonenden Hei-
ligen Geest tegen de inwonende zonde
redding is.

Ge neigt van nature zoo sterk, om buiten
uzelf te leven, en om den strijd der zonde
te beschouwen als een strijd van buiten.

Zoo veruitwendigt ge uw zieleleven, en
rekent ge vrij uit te gaan, zoo ge, in dat
uitwendige onberispelijk, in wat voor oogen
is geen aanstoot geeft.

En zeker ook in dat uitwendige ligt een
deel van uw strijd, en er is reeds onge-
meene oorzaak van dank, zoo God de Heere
u door zijn bewarende genade in dat uit-
wendige staande houdt.

Maar let er op, hoe verreweg de meesten,
aan wie deze wildaard bewezen wordt, er
meer een grond voor eigen voortreffelijk-
heid inzien en er zich tegen anderen, of
althans boven anderen op verheffen, dan dat
ze er hun God voor danken zouden.

En dat is natuurlijk.

Immer zoodra deze bewaring in het uit-
wendige voor bitteren val in zonde niet ge-
paard gaat met een hartelijk zuchten, om
ook van de inwendige en verborgene zonde
af te komen, is het u bij uw strijd tegen
de zonde nog niet te doen om de heilig-
heid van dien God, die het hart aanziet.

Op dat keeren van uzelf naar binnen
komt het dus altoos weer aan, omdat van
binnen alle de uitgangen uws levens zijn.
Ge kunt niet danken, en ge kunt niet bidden,
of het moet van binnen uit u op komen.
Al uw zonde komt van binnen uit,
en daarom moet ook binnen in u de in-
wonende Heilige Geest u ter overwinning
leiden.

Soms zelfs trekt u uw Vader, die in de
hemelen is, in het uitwendige zijn bewa-
rende genade van u terug, om u af te
leeren, dat ge niet op die uitwendige on-
berispelijkheid zoudt blijven steunen.

Zoo was het met David, en zoo verging
het ook u, als ge uzelf vergeten kondt
in drift; of een woord van laster over uw
lippen liet komen; of betrappt wierd op
oneerlijkheid of leugen.

Dan liet God u een oogenblik los, en,
zoo ge dan Gods kind waart, volgde er
geen vergoelijking, maar berouw, en een
hartelijk zuchten om vergeving.

En wee u, zoo ge u daartegenin dan
verhard hebt, en niet tot een smeeken om
vergiftiging in het bloed des Lams geko-
men zijt. Dan zet zoo één zonde u schriklijk
achteruit; sluit ze u nog meer van uw in-
wendig leven af; en maakt ze de kloof
tusschen uw ziel en den Heiligen Geest
nog al grooter.

En toch komt ook deze dubbelschuldige
verharding bij een kind van God voor.

David viel van zonde in zonde.

Maar eindelijk kan een kind van God
dit toch niet meer uithouden. Hij moet
terug. Terug naar dien Heiligen Geest, dien
hij bedroefd heeft. En het zijn juist de
oneindige vertroosting van den Heiligen
Geest, in wier diepte hij dan verznikt;
waardoor zijn liefde voor den Heiligen
Geest aan wordt opgewekt; en die hem

binnen uit tot een roepen om den Heiligen
Geest dringen en persen.

En zoo brengt het goddelijk mededoogen
het afgedoolde schaaft en bij den eenigen
Herder terug.

KUYPER.

Amsterdam, 11 Juli 1890.

Op last der voorloopige Synode van
Utrecht heeft Dr. Wagenaar van Leeuwar-
den een tractaat opgesteld over het ambt
aller geloovigen, dat dezer dagen bij den
uitgever Jongbloed aldaar het licht zag.

Dit tractaat is met kalme geschreven,
en dringt tot het hart der quaestie door.

Het is niet een kleingeestig uitpluizen
van oude citaten, maar een frisch en flink
opvatten van geheel het vraagstuk, dat dog-
matisch en historisch door hem wordt toe-
gelicht.

Het doet ons genoeg, dat Dr. Wage-
naar daarbij tot gelijke beschouwing ge-
komen is, als wij indertijd en in onze op-
stellen over den Catechismus, en in onze
artikelen over het ambt dergeloovigen gaven.

Tusschen hem en ons bestaat blijkbaar
eenheid in beginsel en eenparigheid in theo-
logische overtuiging, en het ambt in Gods
kerken wordt ook door hem niet langer
beschouwd als een uitwendig en tijdelijk
instituut, maar als een rechtstreeksch uit-
vloeisel van onze schepping.

Moge dan ook dit tractaat een goeden
opgang maken.

Het is zoo glashelder en zoo bezielend
geschreven.

Lezing van zulk een boek sticht tien-
maal meer dan de lectuur van onze Engelsche
methodistische en daarom wortelloze
geschriftjes.

De van Lingen acht het eene vergissing,
dat we in het gebeurde op den weg naar
Damascus niet zoozeer Paulus bekeering,
maar meer nog zijne roeping zagen tot het
apostolaat. Hij meent dat deze roeping tot
het apostolaat aan Paulus' eerst ten deel
viel te Jeruzalem, blijkens het verhaal in
Hand. 22: 17 coll. 13: 1 v. v.

Onzerzijds achten we dit eene vergissing.

Op den weg naar Damascus ontving
Paulus op zijn vraag: „Heere, wat wilt gij
dat ik doen zal?”, ten bescheid, dat de
Heere hem dit door Ananias openbaren
zou. Er staat toch Hand. 9: 6: „Sta op
en ga in de stad en u zal aldaar gezegd
worden, wat gij doen zult.”

Nu werd aan Ananias niet geopenbaard,
dat Paulus zich bekeeren moest, maar wel,
dat Paulus den Heere een uitverkoren vat
was, om gelijk in vs. 15 staat, zijn Naam
te dragen voor de heidenen, en de koningen
en de kinderen Israels.

Heeft dus Ananias zijn last volbracht,
dan heeft hij dit aan Paulus bekend ge-
maakt, en was Paulus van dat oogenblik af
Jezus' geroepen apostel. Hand. 22: 12-16
bewijst dit. Reeds Ananias heeft hem zijn
Apostolische roeping uitgelegd; iets wat
Paulus in Hand. 26: 16-18 beschouwt
als van 's Heeren wege hem aangekondigd.

Men leest dan ook terstond daarna in vers
24, dat Paulus op staanden voet zijn aposto-
lische werkzaamheid begon en predikte
den Christus.

In Hand. 13: 1 wordt wel een aanwij-
zing door den Heiligen Geest gegeven van
een bepaalde taak, die hij als apostel te
vervullen had, maar niet van zijn apostolaat
als zoodanig.

En wat Hand. 22 aangaat, hier wordt
wel aan Paulus geopenbaard, dat hij niet
als apostel onder de inwoners van Jeruza-
lem moest optreden, en dat de Heere hem
ver onder de Heidenen zenden zal, maar
ook dit slaat op het arbeidsveld en de
taak, niet op de roeping tot het ambt.

Gal. 1: 12-24 weersprekt deze opvat-
ting van Ds. Van Lingen dan ook geneel.
Daar zegt toch Paulus in vers 12-16 dat
God hem als apostel geroepen had; in vers
17 dat hij na tot het apostelambt geroepen
te zijn, niet naar Jeruzalem gegaan is; en
dat hij eerst drie jaren later, blijkens vers 18,
weer te Jeruzalem kwam. Iets wat met
Hand. 9: 26 volgens onze kanteekening
geenszins strijdt.

We zouden hierop niet terugkomen, indien
het niet van aanbelang was, de Methodis-
tische zienswijze te bestrijden, die in het
gebeurde op den weg naar Damascus de
type der waarachtige bekeering ziet.

Het is toch ongelooflijk hoeveel kwaad
uit geestelijk oogpunt deze averechtsche
exegese reeds gebrouwen heeft.

Over de andere punten in geschil zwij-
gen we.

Alleen baart het verwondering dat de

redactie van de Basuin verklaart zich in
deze quaestie geen partij te stellen.

Dit wil toch zeggen, dat de redactie
van de Basuin het in het midden laat, of
Ds. Van Lingen het Woord en de Sacra-
menten mag bedienen zonder ordelijke roe-
ping der kerken.

Hier nu verstaan we niets van.

We dachten dusver altoos dat de redactie
van de Basuin op punten van zoo uitne-
mend gewicht, en die door de historie zoo
beslist zijn uitgemaakt, geen oogenblik
aarzelen zou onverwijld voor de Gerefor-
meerde belijdenis partij te kiezen tegen
elk valsch en kloek spiritualisme.

KUYPER.

Officiële berichten uit de Ned
Geref. kerken.

De kerkeraad der Ned. Geref. kerk van
Muiden maakt langs dezen weg den kerken
bekend, dat hij in zijne vergadering van 3 Juli
ll. voor zijne kerk alle gemeenschap met de
organisatie van 1816 verbroken heeft en dus
weer van kracht heeft doen worden de nooit
wettig afgeschafte kerkenordening van 1618/19.
Moge deze terugkeer tot de oude paden in het
stuk van de regering der kerk, gezegend wor-
den door 's Heeren genade in een doorwerken
van Zijn Woord tot bekeering der harten! Stuk-
ken voor den kerkeraad gelieven te zenden
aan het adres van br. C. van Dillewijn te
Muiden.

Namens den kerkeraad,
B. VAN SCHIELEN,
consulent.

De ondergeteekende bericht bij dezen, dat
als scriba van deputaten voor de examens in zijn
plaats is opgetreden de heer Dr. C. C. Schot,
Dienaar des Woords te Hardenberg, tot wien
alle aanvragen om medewerking van deputaten
bij de classieke examens minstens zes weken
te voren moeten worden gericht.

J. C. SIKKEL.

's-Gravenhage, 1 Juli 1890.

Voor Kinderen.

OLAF DE NOOR.

XVI.

(Slet).

Tegen den middag, toen allen gespijsd had-
den, trad Olaf weer onder 't volk. Hij had
op raad van den bisschop bealoten niet langer
te dralen, maar zoo mogelijk nog dien dag
alles te doen beslissen.

„Gij hebt gehoord al de goede en wijze
woorden, die bisschop Sigurd heeft gesproken,”
zoo begon Olaf. „Wilt gij nu naar zijn goeden
raad luisteren, mijn voorbeeld volgen en dat
van de mannen die met mij zijn wedergekeerd?”

Niemand sprak — er heerschte lang stilte.
Eindelijk verhoef zich een stem. 't Was die van
Yriar, bijgenaamd Ijzerbaard, een oude, stugge
landdelman, met een woest, barsch uiterlijk.

„Gij deet beter niet alzo te spreken, koning
Olaf,” riep hij dezen toe. „Waartoe zullen wij
onze goden verlaten? Wat hebben wij met de
Christenen en hun God te doen? Keer weder
tot Thor en Odin, zoon van Trygve, aanbid
hen en breng hun offers, gelijk uw vaderen
deden, die vóór u in Drontheim hebben ge-
regerd.”

Hier en daar gingen kreten op, om te toonen
dat men met die woorden instemde. Anderen
weer hieven, om dat te betuigen, de hand om-
hoog, of zwaaiden hun zwaarden. Doch de
meesten wachtten nog af, en Olaf begreep dat
het nu tijd werd door te tasten.

„Mannen,” zoo sprak hij, „het is ijdel nog
vele woorden te doen hooren. Wat ik u voor-
sta, is tot u nu niet en welzijn, gelijk ik het zelf
daarom heb verkozen. Volsjt nu mijn raad: ik
beveel het u. Laat de goden varen. Hier staat
mijn bisschop gereed om u te ontvangen. Hij
zal u doopen, opdat gij Christenen moogt zijn,
gelijk de volken van het Zuiden.”

En toen het volk nog scheen te aarzelen,
riep Olaf met krachtige stem:
„Ik zal geen offers meer brengen dan die
van een verstandig man, welke de goden niet
aanbidt die machteloos zijn. Ik zal het u toonen.
Volgt mij!”

Met deze woorden ging Olaf, door den bis-
chop en anderen zijner vrienden op den voet
gevolgd, naar den tempel die vlak bij stond.
Hij wenkte den knaap, die zijn wapenen droeg,
en ontving van dezen den strijdbijl, een ge-
ducht wapen, dat tevens als speer dienen kon,
en welks lansen en houthouten steel rijk was
versierd.

„Zou hij aan ons willen doen, gelijk hij den
priesters gedaan heeft?” riepen eenigen.
„Zwijg toch!” spraken anderen, „laat ons
zien of niet de goden machtiger zijn dan hij.”

Middelwyl was men den tempel genaderd.
Olaf en een paar anderen drongen binnen.

Daar zaten Thor en Wodan, de groote ruw
gehooven beelden van hout, die Olaf, toen hij
een knaap was, in dienzelfden tempel zoo be-
wonderd had.

Doch al waren de beelden meer dan tweemaal
een manlengte hoog, en al zag Wodan met

zijn zwaard en Thor met zijn harnas er schrik-
wekkend uit, Olaf had reeds lang verleerd voor
de atgoden der heidenen te vrezen. Met op-
geheven strijdbijl trad hij nader. Men hoorde
enige forsche slagen, toen een gekraak; nog
een slag — en Wodan tuimelde ter aarde. Hij
was overwonnen! Een kreet van verbazing en
angst ging onder de menigte op, die het aan-
schouwde.

„Gij zult zien dat de donder hem treft!” sprak
de een. „Thor zal zich wreken!” riep de ander.
Doch Olaf lette er niet op; achter hem stond
Sigurd met het kruisbeeld om hem aan te moe-
digen. De jonge koning trad verder. Wederom
flikkerde de strijdbijl en machteloos liet Thor
den houten strijdhamer vallen. In gespannen
verwachting zag al 't volk toe, terwijl de zware
slagen van den bijl door den tempel weergal-
den. Plotseling waggelde Thor op zijn hoogen
zetel. Nog een slag — daar tuimelde hij ter
aarde. De dondergod was gevallen; het Kruis
had overwonnen.

De vrienden van Olaf hieven een luid ge-
juich aan, en bijna al 't volk stemde met hen
in, zoodat een geluid als van de wateren der
zee over de vlakte weerklonk. Slechts enkelen,
als Yriar bleven nog onverschrokken en zwoe-
ren in hun hart wraak te zullen nemen over
den dood der priesters en de vernieling hun-
ner goden.

Thans trad Olaf naar buiten. Zijn gelaat
gloeide van inspanning. Hij trok zijn zwaard
en liet ophissend, riep hij:

„Uw goden zijn gevallen; zij zijn machte-
loos. Kiest nu, laat uw doopen, of het zal u
gaan als uw goden. Gij zult vallen door het
zwaard. In mijn rijk zal alleen Christus worden
aangebeden!”

't Was als begreep het volk, dat de tijd ge-
komen was, want plotseling barstte alles los
in een luid gejuich: „Leve Olaf! riepen zij.
„Weg met de goden!” Wij willen ook Christe-
nen worden. Wij laten ons doopen!”

Zij smelden op bisschop Sigurd toe, die den
zegen uitsprak over allen die kwamen. De doop
volgde spoedig, en, zoo zegt de geschiedenis,
„dus werd Drontheim bekeerd in een enke-
len dag”.

Koning Olafs naam is bewaard gebleven tot
nu toe. Hij heeft als Karel de Groote en
andere vorsten, met geweld en door vrees de
heidenen gedwongen hun goden weg te werpen
en het christendom aan te nemen. Hoe wij
daarover denken moeten hebben de vrienden
reeds gelezen, maar ook hoe, al ging men
ook verkeerd te werk al brachten die bis-
choppen ook het zuivere Evangelie niet en
al was er veel verkeerd, toch die omkeering
het volk ten slotte ten zegen was.

Onze voorouders waren ook heidenen, gelijk
we weten. 't Is hun gegaan als den Noeren. Later
met de Hervorming kwam het volle licht.
„Maar laat ons dan ook steeds het Woord
des Heeren betrachten: „Terwijl gij het licht
hebt, geloof in het licht, opdat gij kinderen
des lichts moogt zijn”.

HOOGENBIJK.

Ingezonden Stukken.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie).

Antwerpen, 7 Juni 1890.
31 Meriatorstraat Noord.

WelEdle Heeren!

In de Heraut van 8 Juni, zoo even ont-
vangen, zie ik hoe in een stuk, ondertekend
Winkel, oordeel wordt uitgesproken over onze
Belgische kerk, namelijk de door den Staat
erkende Hervormde kerk. De schrijver zou
beter als Christen gedaan hebben, eerst zich
op de hoogte te stellen onzer kerk, voor en
alser hij een onwaar oordeel velt.

Voor eerst moet ik u zeggen, dat er in Bel-
gie geen Protestantische Staatskerk bestaat.
De Staatskerk is de Roomsche-Catholieke, en
wij zijn Dissidenten.

2. dat men in het geheel niet onze kerk
kan vergelijken met de Herv. kerk in Neder-
land, om het hatelijke woord Synodaal genoot-
schap niet te noemen. Dat wel degelijk van
ieder beroepen predikant gevorderd wordt eene
rechtzinnige belijdenis des geloofs bij de aan-
vaarding van zijn ambt alhier te onderteke-
nen. Voor eenigen tijd werd uit Nederland
een predikant in België beroepen, en nadat
de consulent hem een copie der geloofsbelij-
denis had toegezonden, bedankte hij onmid-
delijk.

Dat van leer of kerkelijke tucht geen sprake
is in onze kerk, noem ik niet minder dan
een onwaarheid.

Informeer op wat wijze in onze gemeente
de nieuwe ledenamen bevestigd worden, en
wat zij voor God en de gemeente te beloven
hebben.

Dat men de Belgische Zendingkerk aanbe-
veelt, vind ik prijzenswaardig, en zou ik ook
doen. Onder hen heb ik ook mijne vrienden,
en velen die tot onze kerk in België behooren,
ondersteunen de Zendingkerk, doch wat zouden
zij zeggen, als zij het oordeel, uitgesproken
over onze kerk door W., vernamen? Ook wat
het werk der Evangelisatie aangaat, wordt door
ons niet verzuimd. Zoolang ik in Antwerpen
werkzaam ben, is er geen jaar voorbij gegaan,
waarin vroegere Roomsche-Catholieke belijdenis
van hun geloof in Christus Jezus, onzen God
en Zoonberg niet hebben afgelegd.

Doch genoeg, vriendelijk verzoek ik u mij
den naam en woonplaats op te geven van den